

Ibrohimjon JA'FAROV,

Namangan davlat pedagogika instituti o'qituvchisi

E-mail: ibrohimjafarov@gmail.com

NamDPI katta o'qituvchisi, f.f.n. N.Zaynobiddinova taqrizi asosida

GLOBAL AXBOROT MUHITI VA OMMAVIY MADANIYAT TA'SIRIDA AXLOQIY INQIROZNING OLDINI OLISH MASALALARI

Annotatsiya

Ushbu maqolada global axborot muhiti va ommaviy madaniyat jarayonlarining ijtimoiy-ma'naviy hayotga ta'siri chuqur tahlil qilinadi. Globallashuv davrida internet, ijtimoiy tarmoqlar hamda ommaviy axborot vositalaring umumjahon maydonida ta'siri kengaygani sari, axloqiy inqiroz xavfi ham ortib bormoqda. Maqolada, avvalo, global axborot oqimining son jihatdan o'sishi bilan birga, uning mazmunan ham keskin o'zgarishi nimalarga olib kelishi mumkinligi ilmiy-nazarini asosda yoritiladi.

Kalit so'zlar: Global axborot muhiti, ommaviy madaniyat, axloqiy inqiroz, ma'naviy immunitet, globallashuv, axborot xavfsizligi, axloqiy mezon, yoshlar tarbiyasi, media-tahlil.

ВОПРОСЫ ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯ ЭТИЧЕСКОГО КРИЗИСА ПОД ВЛИЯНИЕМ ГЛОБАЛЬНОЙ ИНФОРМАЦИОННОЙ СРЕДЫ И МАССОВОЙ КУЛЬТУРЫ

Annotation

В статье дается глубокий анализ влияния глобальной информационной среды и массовых культурных процессов на социальнопсихическую жизнь. В эпоху глобализации, по мере расширения влияния Интернета, социальных сетей и средств массовой информации на мировой арене, возрастает и риск морального кризиса. В статье прежде всего на научно-теоретической основе проливается свет на то, к чему может привести стремительный рост мирового информационного потока, а также быстрое изменение его содержания.

Ключевые слова: Глобальная информационная среда, массовая культура, моральный кризис, духовный иммунитет, глобализация, информационная безопасность, этический критерий, воспитание молодежи, медиа-анализ.

ISSUES OF PREVENTING A MORAL CRISIS INFLUENCED BY THE GLOBAL INFORMATION ENVIRONMENT AND MASS CULTURE

Annotation

This article provides an in-depth analysis of the impact of the global information environment and mass culture processes on socio-spiritual life. In the era of globalization, as the influence of the Internet, social networks, and mass media on the global stage expands, the risk of a moral crisis also increases. First of all, the article discusses on a scientific and theoretical basis what the quantitative growth of the global information flow, as well as its sharp changes in content, can lead to.

Key words: Global information environment, mass culture, moral crisis, spiritual immunity, globalization, information security, moral criterion, youth education, media analysis.

Kirish. Zamonaliv globallashuv jarayonida axborot texnologiyalari jamiyatning deyarli barcha sohalariga chuqur singib borayotgani hech kimga sir emas. Turli ijtimoiy tarmoqlar, elektron ommaviy axborot vositalari va virtual maydonlar inson hayotining ajralmas qismiga aylanish bilan birga, madaniy va axloqiy qadriyatlarga ham tub ta'sir ko'rsatmoqda. Ana shu o'zgarishlar ko'lami kengayib, global axborot muhiti ta'siri chuqurlashib borar ekan, ommaviy madaniyat fenomeni ham o'ziga xos tarzda shakllanib, insonlar ongida ham ijobiy, ham salbiy aks-sado bermoqda. Ayrim tadqiqotchilar nazarida, bunday shiddatli o'zgarishlar davrida jamiyat axloqiy inqirozga duchor bo'lishi ehtimoliyuqor bo'lsa, boshqalar bunga qarshi turish va zaruriy choralar ko'rish orqali muammoni bartaraf etish mumkinligini ta'kidlashadi [1]. Ushbu maqolada global axborot muhiti va ommaviy madaniyatning axloqiy inqirozga olib keluvchi omillari hamda bu inqirozning oldini olish masalalari ilmiy-falsafiy nuqtayi nazardan tahlil qilinadi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. Globallashuv XXI asrning eng muhim belgilardan biri sifatida dunyoning turli hududlarini iqtisodiy, siyosiy va madaniy jihatdan bir tizimga bog'lab kelmoqda. Ayniqsa, axborot texnologiyalarining rivojlanishi bu jarayoni tezlashtirdi. Insoniyat muomala, bilim almashinuvi, hamkorlik kabi ilgari faqat geografik yoki iqtisodiy cheklolvar bois amalga oshirish qiyin bo'lgan ko'plab imkoniyatlarga ega bo'ldi. Biroq, global axborot muhiti ma'lumotlar oqimini tezlashtirar ekan, inson ongiga turli g'oyalar, mafkuraviy oqimlar, madaniy andozalar ham mohiyatan bitta

makonda to'planib, mos ravishda ijobiy yoki salbiy ta'sirlar ko'rsatishi tabiiydir [2].

Mishel Fuko o'zining "Bilim arxeologiyasi" asarida har qanday bilim va axborot tizimi ma'lum ijtimoiy institutlar tomonidan shakllantirilishini ta'kidlaydi [3]. Uningcha, axborot vositalari ham "hokimiyat - bilim" munosabatlari orqali o'z ta'sirini o'tkazib, insonlar ongiga ma'lum doirada nazorat o'rnatishi mumkin. Darhaqiqat, global axborot makoni bir tomonidan insonlarning dunyoqarashini kengaytirsa, boshqa tomonidan, ayrim yo'naltirilgan axborot oqimlari orqali ularning axloqiy mezonlariga daxl qilishi mumkin. Shunday sharoitda inson axloqining barqarorligiga doir masala tobora dolzarbroq tus olyapti.

Ommaviy madaniyat tushunchasi XX asrning o'rtalaridan boshlab faol o'rganib kelinayotgan hodisalardan biridir. Ushbu fenomen sanoatlashuv, shahar agglomeratsiyalari, elektron ommaviy axborot vositalarining ommalashuvni oqibatida kuchaydi. Zamonaliv davrda esa ijtimoiy tarmoqlar, internet platformalari, global media konglomeratlar orqali yanada kengayib, o'z nufuzi va ta'sir maydonini keskin oshirdi. Jan Bodiyar ommaviy madaniyat ko'pincha real voqelikning o'mini bosadigan sun'iy simulyakrlar yaratib, odamlarni "haqiqat" va "ko'rinish" orasida adashtirishga xizmat qilishini aytadi [4]. Bu jarayon ba'zan axloqiy mezonlarning "ma'nosiz madaniyat" foydasiga siljishiga olib keladi. Ommaviy madaniyatning ijobiy tomonlari ham inkor etilmaydi. Masalan, u madaniy mahsulotlarni keng ommaga yetkazib, ko'pchilikda ma'lum estetik did yoki madaniy ongginga emas, balki yangicha dunyoqarash ham shakllantirishi mumkin.

Ommaviy filmlar, musiqalar yoki badiiy asarlar orqali insonlar butun dunyoning turli madaniyatlar bilan tez tanishadi. Bunda bag'rikengilik, multikulturalizm kabi ijtimoiy-falsafiy qadriyatlar mustahkamlanishi ehtimoli ham bor. Lekin aynan shu jarayonda keraksiz, hattoki zararli bo'lishi mumkin bo'lgan g'oyalar, stereotiplar ham tez yoyilishi mumkin. Shu sababli ommaviy madaniyat oldida ma'lum darajada "axloqiy filtr"ning zarurligi haqida ko'plab faylasuflar bong urib kelishadi.

Axloqiy inqiroz – bu jamiyatda ilgari barqaror bo'lgan axloq normalarining buzilishi yoki zaiflashishi, qadriyatlar o'zgarishi hamda shaxslararo munosabatlarda beqarorlikning vujudga kelishi bilan tavsiflanadi. Immanuel Kantning "Amaliy aql tanqid" asarida ta'kidlanishicha, inson axloqi doimo "kategorik imperativ" tamoyiliga asoslanmog'i darkor, ya'ni barchaning umumiyl manfaati uchun maqbul bo'lgan xatti-harakat amalga oshirilishi shart [5]. Biroq ommaviy madaniyat ko'pincha individual nafs, tezkor manfaat yoki vaqtinchal rohatlanish kabi qisqa muddatli maqsadlarni ilgari suradi. Natijada, umumajon axloqiy tamoyillarni chekinishga majbur qilishi, yon berishga olib kelishi ehtimoldan xoli emas. Zigmunt Bauman "Suyuq zamonaviylik" (Liquid Modernity) kontsepsiyasida zamonaviy jamiyatda axloqiy qadriyatlar ma'lum suyuqlik holatiga o'tayotganini qayd etadi [6]. Chunki odamlar tez o'zgaruvchan texnologiyalar va informatsion oqim ta'sirida o'zlarining axloqiy qarashlarini ham tez-tez yangilashga majbur bo'lismoqda. Shu bois, "abadiy" deb qaralgan axloqiy me'yorlar nisbatan ishonchsiz, beqaror ko'rinish kasb etishi yoki individual xulosalar foydasiga yo'qolib ketishi mumkin. Natijada, axloqiy inqiroz fenomeni chuqurlashib, hatto keng ko'lama tarqalishi xavfi kuchayadi.

Tadqiqot metodologiyasi. Global axborot muhiti shiddat bilan kengaygani sari turli darajadagi, turli manbalardagi axborotlar inson ongiga hujum qiladi. Ma'lumotlarning sifati, aniqligi yoki ishonchlilikiga e'tibor berish qiyinlashadi. Natijada, axloqiy qadriyatlarga doir chalkash tushunchalar, noto'g'ri xabarlar, ma'lumotlar bilan manipulyatsiya qilish usullari keng tarqalishi mumkin. Falsafiy nuqtai nazardan aytganda, insonlarning axloqiy mezonlari shubha ostiga olinishi, "nima to'g'ri, nima noto'g'ri" kabi savollar yanada murakkablashishi ehtimoli bor. Mishel Fuko ta'kidlaganidek, axborot nafaqat subyektiv tasavvur, balki institutlar tuzgan diskurslar natjisidir [3]. Shu sababli, kimda axborot ustidan nazorat bo'lsa, amalda axloqiy tushunchalarni shakllantirish huquqini ham qo'lga oladi.

Ommaviy madaniyat axborot tarqatishning eng ommalashgan shakllaridan biri sifatida ko'ngilocharlik tamoyilini ilgari suradi. Reklama, shou-biznes, virtual blogerlik, realiti-shou, trend-video-trend – bularning barchasi odamlar e'tiborini tortish va ushlab turishga qaratilgan. Biroq, shu e'tibor talashish jarayonida axloqiy me'yorlar, qat'iy prinsiplar ikkinchi planga surilishi yoki tamoman rad etilishi mumkin. Ba'zan mashhurlik, iqtisodiy daromad kabi maqsadlar axloqni butunlay cheklab qo'yishi ham mumkin. Jan Bodiyarning fikriga ko'ra, "haqiqatning o'rniga obrazlar ustunligi o'rnatiladi, insonlar esa ko'pincha mazmundan ko'ra ko'rinish bilan ko'proq qiziqadi" [4]. Natijada, chuqur falsafiy-axloqiy masalalar o'mini yuzaki va siyrak ma'rifatli mavzular egallaydi. Bunday sharoitda yosh avlod axloqiy tarbiya emas, balki ko'ngilochar, hayajonli, ko'p layk yig'adigan udumlarga mahliyo bo'lishi ehtimoli ortadi.

Globallashgan madaniyatda individualizm va iste'molchilik (consumption) qadriyatları nafaqat G'arb jamiyatları, balki an'anaviy jamiyatlar hayotiga ham kirib kelmoqda. Bu jarayon insonlarning shaxsiy manfaatini, shaxsiy farovonligini birlamchi o'ringa qo'yishiga sabab bo'ladi. Ijtimoiy birdamlik, hamjihatlik, o'zgalgarda yordam berish kabi xususiyatlar asta-sekin zaiflashadi. Avvallari jamoa yoki oila farovonligi ustun bo'lgan jamiyatlarda ham individualizm ruhi shakllanib bormoqda. Natijada, nafaqat axloqiy, balki madaniy va ruhiy inqirozlar ham vujudga kelishi mumkin.

Global axborot muhiti va ommaviy madaniyatning axloqiy inqirozga ta'siri haqida xorijlik va o'zbek faylasuflari orasida turli pozitsiyalar mavjud. Masalan, Mishel Fuko diskurs nazariyasiga asoslangan holda jamiyatdagi axloqiy mezonlari aynan hukmon ijtimoiy institutlar diskursi orqali shakllanishini uqtirsma, Immanuel Kant axloqiy absolyut tamoyillar mavjudligini

va ular inson aql-idroki bilan bog'liqligini takrorlaydi [3]. Fuko g'oyat ilg'or texnologiyalar va axborot oqimi ortidan "haqiqat" tushunchasi nisbiy tusga kirib boraverishini tasdiqlasa, Kant "kategorik imperativ"ga suyanib, xulq insoniyat taqdiringa daxldor bir zimmadorlik ekanini eslatadi.

O'zbek namoyondalari ichida esa Abdulla Avloniy ma'naviy tarbiya, milliy qadriyatlar va jamiyat farovonligi masalalariga ko'proq urg'u beriadi. Avloniy "Turkiy Guliston yohud axloq" asarida "inson har jihatdan tarbiyaga muhtoj" ekanini ta'kidlab, axloqiy barqarorlikni millat saodatiga bog'laydi [8]. Zigmunt Bauman esa bunday milliy-ma'naviy asoslar kuchli bo'limganda jamiyat "suyuq zamonaviylik" girdobida global iste'molchilikka mahkum bo'lishi mumkinligini uqtiradi [6]. Shunday qilib, xorij faylasuflarining modernistik, postmodernistik yoki dekonstruktiv yondashuvlari bilan o'zbek faylasuflarining milliy-ma'naviy qarashlari o'rtasida ma'lum ziddiyatli, lekin serzmanum polemika kuzatiladi.

Global axborot muhiti insonlar orasida cheksiz ma'lumot almashinuvni imkonini beradi. Shu sababli, har bir shaxsda ma'rifiy-immunitetni shakllantirish, ya'ni axborotni tanqidiy qabul qilish, manbalarni tekshirish, turli propaganda va manipulyatsiyalarga qarshi turish ko'nikmasini rivojlantirish zarur. Mishel Fuko ham jamiyatda "hokimiyat - bilim" aloqasini ma'rifat bilan kuchsizlantirish mumkinligini eslatadi [3]. Buning uchun ta'lim muassasalaridan boshlab, ommaviy media vositalarigacha hamma sohada shaxsda mustaqil fikrlashni rag'batlantiradigan dasturlar joriy etish lozim. Ommaviy madaniyatga ruju qo'ygan avlod ham ana shu ma'rifiy-asl me'zonlar asosida e'tiborini muvozanatlashtirishi mumkin.

Tahhil va natijalar. Katta axborot oqimi o'rtasida yo'qolib ketmaslik, axloqiy inqirozning chuqurlashishiga yo'l qo'ymaslik uchun o'zbek jamiyatida milliy-ma'naviy qadriyatlar iloji boricha mustahkamlanishi lozim. Zero, bu qadriyatlar azaldan oila, mahalla, jamoa ichida insonlar bir-birini qo'llab-quvvatlash, hurmat qilish, halollik, samimiyat kabi prinsiplarga asoslangan. Biroq bu qadriyatlarni butunlay global jarayonlardan uzib qo'yish ham imkonsiz. Shu bois, milliy va global standartlar o'rtasida muvozanatga erishish zarur.

Axloqiy inqirozning oldini olishda faqat ma'naviy-ma'rifiy chora-tadbirlar kifoya emas, balki huquqiy-me'yoriy bazani ham takomillashtirish zarur. Mass-media yoki internet platformalarida tarqatilayotgan materiallar mazmuni, yoshlar dunyoqarashiga salbiy ta'sir qilishi mumkin bo'lgan "ommaviy madaniyat mahsulotlari"ni nazorat qilish mexanizmlari huquqiy asosda rivojlantirilishi shart. Ba'zi G'arb davlatlarida ommaviy axborot vositalarida zo'ravonlik, ayirmachilik, millatchilik yoki adovat uyg'otuvchi kontentni cheklash bo'yicha qat'iy qonunlar mavjud. O'zbekistonda ham yosh avlodni turli zararli axborotlardan muhofaza qilish bo'yicha qonun hujjatlari qabul qilinayotgani axloqiy inqirozning oldini olishning huquqiy kafolati bo'la oladi.

Ommaviy madaniyatning yoshlar ongiga ijobji yoki salbiy ta'sirida ta'lim tizimining roli juda yuqori. Agar maktab, kollej, oliy ta'lim tizimida axloqiy tarbiya, milliy va umuminsoniy qadriyatlar muntazam ravishda o'qitilmasa, yoshlar o'z tarbiyasini asosan ommaviy madaniyat vositalaridan oladi. Bu esa axloqiy inqiroz xavfini kuchaytiradi. Abdulla Avloniy "Turkiy Guliston yohud axloq" asarida "Tarbiya biz uchun yo hayot – yo mamot, yo najot – yo halokat, yo saodat – yo falokat masalasidi" deya ta'kidlarkan, tarbiya yo'llari o'z vaqtida wa izhil qo'llanilmasa, shaxs ma'naviy inqirozga uchrashi oson ekanini uqtiradi [8]. Shu bois, bugungi global axborot sharoitida an'anaviy tarbiya va yangicha, interaktiv usullar uyg'unligi zarur. Bunda virtual platformalar, axborot texnologiyalari imkoniyatlaridan foydalangan holda milliy va umuminsoniy qadriyatlar bo'yicha maxsus kurslar, onlayn vebinarlar, interaktiv o'yinlar ishlab chiqish mumkin.

Bugungi kunda ijtimoiy tarmoqlar, blogerlik, "TikTok" kabi platformalar hayotimizning ajralmas qismi bo'lib ulgurdi. Ayni shu platformalar orqali ommaviy madaniyatning turli ko'rinishlari yoshlar ongiga tez yetib boradi. Shu sababli, ijtimoiy tarmoqdan foydalanan madaniyatini shakllantirish, turli yomon illatlarni tashviq qiluvchi, zo'ravonlik, buzg'unchilik va axloqsizlikni targ'ib qiluvchi kontengta qarshi kurashish ham davr

talabidir. Ijtimoiy tarmoqlarda foydalanuvchilarni o'zaro muntazam muloqot orqali ijjobiy g'oyalar, xayrli tashabbuslar, hamjihatlik ruhini targ'ib etishga jallb qilish lozim. Bu jarayonda ijtimoiy tarmoqlarning o'zi ham ma'lum taqiqilar, nazorat va targ'ibot mexanizmlarini kuchaytirishi mumkin. Zero, barcha sohada bo'lgani kabi virtual makonda ham axloqiy prinsiplar va normalar yanada faol himoya qilinmog'i lozim.

O'zbek jamiyatida mahalla azaldan ijtimoiy hamkorlik, qon-qardoshlik va o'zaro yordam tamoyillari bilan mashhur bo'lib, u birlamchi ijtimoiy institut sifatida har qanday ijtimoiy-falsafiy jarayonlarda muhim rol o'yynaydi. Global axborot muhiti oqibatida yuzaga keladigan ma'naviy tahdidlarga qarshi kurashda ham mahalla ta'sirchan tuzilma bo'lib xizmat qilishi mumkin. Mahalladagi oqsoqollar, ma'rifatli ziyorolar, jamoatchilik faollari yoshlar bilan bevosita muloqotda bo'lishi, ularga milliy va diniy an'analar, qadriyatlar haqida tushuntirishi, turli ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar uyuştirishi mumkin. Bunday ishlar ommaviy madaniyat ta'sirini muvozanatlashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Bundan tashqari, fuqarolik jamiyatini institutlari – nodavlat notijorat tashkilotlari, xayriya jamg' armalari, yoshlar ittifoqlari va boshqalar – global axborot muhiti ta'sirida shakllanayotgan turli axloqiy muammolarni bartaraf etish uchun ijtimoiy loyihalar ishlab chiqishi lozim. Masalan, "yoshlar media savodxonligi" dasturlari, "ma'naviy etika" bo'yicha seminarlar, "raqamli ma'rifat" tadbirlari kabi tashabbuslar axloqiy inqiroz darajasini pasaytirishga ko'maklashishi mumkin.

Xulosa va takliflar. Global axborot muhiti va ommaviy madaniyatning jamiyat axloqiy hayotiga ta'siri murakkab hamda ko'p qirrali jarayondir. Bir tomonidan, bu jarayon odamlarning turli madaniyatlarga yuz tutishi, erkin fikr almashishuvi va dunyoqarashining kengayishiga xizmat qilsa, boshqa tomonidan, axloqiy qarashlarning buzilishi, iste'molchilik va individualizmning kuchayishi, buzg'unchi g'oyalar va axloqsizlikning yuzaga kelishiga ham sabab bo'lishi mumkin. Shunday vaziyatda jamiyat oldida turgan eng muhim vazifa – axloqiy inqiroz xavfini kamaytirish, barqaror axloqiy muhitni

saqlab qolish va mustahkamlashdir. Buning uchun birinchidan, ma'rifiy-immunitetri shakllantirish lozim. Inson axborotning haddan tashqari ko'pligi sharoitida kimmingdir tahdid yoki manipulyatsiyasiga osonlik bilan berilmasligi kerak. Ikkinchidan, milliy-ma'naviy qadriyatlar va global standartlarning uyg'unligini ta'minlash muhim. Shaxs faqat bir xalqqa xos urf-odatlar bilan cheklanib qolmasligi, balki butun insoniyatning ilg'or tajribalari va madaniy merosini ham o'zlashtirishi lozim. Uchinchidan, huquqiy-me'yoriy baza takomillashtirilib, internet va ommaviy madaniyat mahsulotlarini rasmiy nazorat va tartibga solish ishlari davlat siyosati darajasida bosqichma-bosqich amalga oshirilishi kerak. To'rtinchidan, ta'lim tizimida axloqiy tarbiyani kuchaytirish, ayniqsa, yosh avlodga digital savodxonlikni chuqur o'rgatish, shu bilan birga, ma'naviy qadriyatlarni singdirish o'ta zarurdir. Beshinchidan, ijtimoiy tarmoqlarda foydali foydalanish madaniyatini shakllantirish, salbiy g'oyalar va xatti-harakatlarga qarshi jamoaviy nazoratni rivojlantirish, blogerlar va media faoliyat yurituvchilarning ijtimoiy mas'uliyatini oshirish shart. Axloqiy inqirozning oldini olish to'g'risida gap ketganda, bu faqat bir yoqlama yoki qisqa muddatli chora emas, balki butun jamiyatning uzluksiz harakatini talab qiladigan kompleks jarayondir. Xorij faylasuflarining modernistik, postmodernistik qarashlari ham, o'zbek faylasuflarining milliy-ma'naviy qadriyatlar haqidagi ta'limotlari ham bu masalaga o'z hissasini qo'shadi. Polemika, turli bahs-munozaralar – barchasi jamiyatni uyg'oq tutadi, muammolarni chuqur anglashga yordam beradi. Natijada, global axborot muhiti va ommaviy madaniyatning cheksiz ta'siri ostida ham axloqiy barqarorlikni saqlash, ma'naviy yetuklikni mustahkamlash imkoniyati paydo bo'лади. Eng muhimmi, har bir shaxsda chuqur mas'uliyat hissi shakllanishi kerakki, global maydon unga faqat "iste'molchi" bo'lishni emas, balki "ijodkor" va "vijdonli fuqaro" bo'lishni ham taqozo etishini unutmasisin. Ana shundagina, biz insоннинг ma'naviy fazilatlarini ustuvor saqlab, axloqiy inqiroz xataridan himoyalanib, farovon va adolatli jamiyat barpo etishga erishamiz.

ADABIYOTLAR

1. Michel Foucault, The Archaeology of Knowledge, trans. A. M. Sheridan Smith, Routledge nashriyoti, London, 2002, pp. 37.
2. Jean Baudrillard, Simulacra and Simulation, The University of Michigan Press, 1994, pp. 36.
3. Michel Foucault, The Archaeology of Knowledge, trans. A. M. Sheridan Smith, Routledge nashriyoti, London, 2002, pp. 42.
4. Jean Baudrillard, Simulacra and Simulation, The University of Michigan Press, 1994, pp. 58.
5. Immanuel Kant, Critique of Practical Reason, Cambridge University Press, Cambridge, 2015, pp. 82.
6. Zygmunt Bauman, Liquid Modernity, Polity Press, 2000, pp. 66.